

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

8. oktober 2020

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 370 (Alm. del) af 18. september 2020 stillet efter ønske fra Alex Vanopslagh (LA)

Spørgsmål

I ”Økonomisk Analyse: Reformen har styrket dansk økonomi” har Finansministeriet opgjort beskæftigelsesvirkningen af Refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet fra 2014 til 3.000 personer.

Vil ministeren vurdere, hvad beskæftigelseeffekten vil være af en yderligere reform af refusionssystemet, hvor den statslige refusion til kommunerne reduceres (halveres), så refusionstrappen kommer til at se således ud:

- 40 pct. i de første 4 uger.
- 20 pct. fra den 5. til og med den 26. uge.
- 15 pct. fra den 27. til og med den 52. uge.
- 10 pct. fra den 53. uge og frem?

Svar

Med refusionsomlægningen, der var en del af reform af beskæftigelsesreformen og trådte i kraft fra 1. januar 2016, er refusionsreglerne på ydelser ensrettet, så der er samme sats uanset ydelsestype, ligesom der er indført en aftrapning over tid (refusionstrappen). Kommunerne har desuden fået en større del af finansieringsansvaret for udgifterne til forsørgelse og tilskyndes dermed i højere grad til at arbejde målrettet for at få ledige hurtigst muligt i job.

Refusionsreformen tog afsæt i Arbejdsmarkedskommissionens anbefaling om, at refusionssatserne for ydelser skulle ensrettes og alene være afhængige af, hvor lang tid borgerne har været offentligt forsørgt på den ene eller anden ordning. Kommissionens tankegang var, at kommunen kun har begrænsede muligheder for at forhindre, at en borger fx pludselig bliver ledig, og derfor bør holdes økonomisk skadesløs for de kortsigtede udsving i antallet af offentligt forsørgede. Derimod har kommunen større muligheder for at påvirke, om en borger i lang tid står uden for arbejdsmarkedet, og kommunen bør derfor holdes økonomisk ansvarlig for en sådan situation.

Ved indførelse af refusionsreformen i 2014 blev der med betydelig usikkerhed skønnet en beskæftigelsesvirkning af refusionsomlægningen på ca. 3.000 fuldtids-personer. Der er dog en række forhold, der tilsiger, at virkningerne ved en yderligere reform af refusionssystemet gennem en halvering af refusionssatserne vil være omfattet af øget usikkerhed.

Med refusionsomlægningen og indførelsen af refusionstrappen var formålet at øge kommunernes økonomiske incitament til at få ledige borgere i beskæftigelse. Dette skulle ske hovedsageligt ad to virkninger:

1. En reduktion af den statslige refusion til kommunerne, som skulle tilskynde kommunerne til at øge indsatsen ift. at få ledige borgere i beskæftigelse.
2. En simplificering og ensretning af refusionssystemet, der øgede gennemskueligheden, medførte faldende refusionssatser, og på den måde bidrog til at fremme en investeringstankegang i kommunerne med henblik på at få både stærke og svage ledige borgere i beskæftigelse.

En halvering af refusionssatsen i refusionssystemet vil medføre et direkte øget økonomisk incitament for den enkelte kommune til at bringe deres ledige borgere i beskæftigelse. Tiltaget vil dog ikke bidrage med en yderligere simplificering og ensretning på tværs af ydelser. Denne effekt kan derfor ikke opnås igen.

Begge virkninger har til formål at øge kommunernes fokus på indsatsen for ledige borgere. Beskæftigelsesvirkningen af refusionsomlægningen opnås således via kommunernes styrkede beskæftigelsesindsats og fokus på området. Hvis kommunerne som følge af refusionsreformen allerede har skærpet deres beskæftigelsesindsats og styrket deres fokus på indsatsen, kan der således være et mere begrænset potentiale i at styrke incitamentet yderligere. Der kan derfor argumenteres for, at potentialerne i form af en ændret investeringstankegang i kommunerne ved en omlægning af refusionssystemet muligvis allerede er indfriet ved Refusionsomlægningen i 2014.

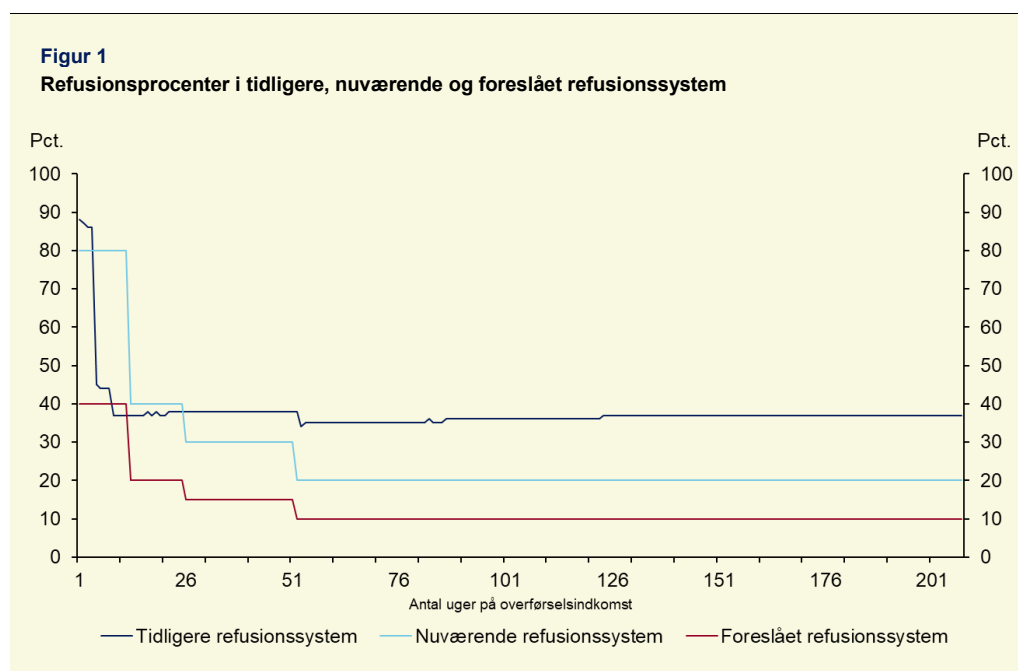
VIVE har som en del af evalueringen af reformen foretaget en analyse af effekterne af refusionsomlægningen i 2019. VIVE konkluderer i rapporten, at analyse-designet ikke gør det muligt at isolere beskæftigelsesvirkningen af reformen. Det skyldes bl.a., at det ikke er muligt at isolere reformens effekter fra effekterne af en samtidig udvikling i konjunkturerne samt andre reformer og ændringer i perioden. Der er således endnu ikke ny viden, som kan bruges til at understøtte muligheden for at indregne yderligere beskæftigelsesvirkninger af ændringer i refusionssystemet.

Hvis man som et regneeksempel tager udgangspunkt i den samme beregningsmetode, som blev lagt til grund for den skønnede beskæftigelsesvirkning af Refusionsomlægningen i 2014, ville en yderligere halvering af den statslige refusion øge den strukturelle beskæftigelse med ca. 2.800 personer. Som indledningsvist bekrævet vurderes dette regneeksempel, udarbejdet på baggrund af forudsætningerne fra

Refusionsomlægningen i 2014, dog at overvurdere virkningen på den strukturelle beskæftigelse ift. det nuværende refusionssystem.

Beskæftigelsesvirkningen afspejler en antagelse om, at ledige borgere vil opleve en stigning i afgangsraten til beskæftigelse, når refusionsraten reduceres. Det gennemsnitlige ledighedsforløb forkortes derved. Da der er taget udgangspunkt i samme beregningsmetode som ved Refusionsreformen, er det beregningsteknisk forudsat, at virkningen af at sænke refusionsraten er konstant, uanset niveauet af de gældende refusionsrater. Jf. ovenfor, kan det overvejes, om dette er en sandsynlig antagelse.

Det bemærkes, at en stor del af den i regneeksemplet illustrerede beskæftigelsesvirkning på 2.800 personer udgøres af dagpengemodtagere tidligt i deres dagpengeforløb. Dette afviger fra beregningerne i Refusionsreformen. Ved refusionsomlægningen i 2014 blev refusionsprocenten for de første 26 uger ikke ændret markant, jf. figur 1. Refusionsraten blev i højere grad ændret for borgere med ledighedsforløb over 26 uger. Den skønnede beskæftigelsesvirkning i Refusionsreformen afspejlede således i højere grad en forventning om, at kommunerne ville få et styrket fokus på ledige med længere ledighedsforløb.

Anm.: Den gennemsnitlige refusionsprocent i det tidligere refusionssystem er beregnet ud fra ydelsesmodtagere i 2012 på baggrund af deres ydelsesanciennitet på offentlig forsørgelse i alt og anciennitet på den pågældende ydelse. Ledighedsancienniteten er nulstillet ved 52 ugers sammenhængende selvforsørgelse. Til udregning af den effektive refusionsprocent er taget udgangspunkt i a-dagpenge, sygedagpenge, kontanthjælp, (for)rehabilitering, ledighedsydelse, fleksjob og førtidspension (ekskl. skånejob). Refusionsraten for førtidspension tager udgangspunkt i gældende regler, og der er ikke taget højde for at førtidspension tilkendt før 2003 følger andre satser. I den foreslåede model er der ligeledes ikke taget højde for at det kun er nytillkendelser af førtidspension og fleksjob, der skal indgå. Opgørelsen svarer stort set til figur 9 i rapporten *Nyt refusionssystem, Arbejdsmarkedsstyrelsen 11. december 2013*.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af DREAM

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister